

Associació Internacional de

Ciutats Educadores

10
Butlletí
informatiu
2010

CIUTATS
EDUCADORES PER A
UN MÓN MILLOR

A l'encontre d'altres joves en els parcs de la ciutat

experiència

Noz'Ambule, una proposta per a prevenir riscos a la ciutat de Rennes

El temps lliure és un moment important de socialització i d'educació en valors, per la qual cosa cal contrarestar la tendència actual a un oci passiu i poc creatiu, sovint associat al consum d'alcohol i altres drogues. D'altra banda, la recerca d'alternatives més econòmiques d'adquisició de begudes alcohòliques per part del jovent, ha menat a un increment de les festes informals en l'espai públic en les quals es consumeixen grans quantitats d'alcohol i que representen una molèstia per al veïnat.

"Noz'Ambule constitueix una nova manera de prevenir situacions conflictives derivades del consum excessiu d'alcohol entre el jovent. Amb aquesta finalitat, dos equips, un de mòbil format per joves i un altre de professionals de la salut situat al centre de la ciutat, informen i sensibilitzen."

Rennes és una ciutat universitària, capital de la regió de la Bretanya. Situada a 308 km a l'oest de París, ocupa una extensió de 50,39 km². Amb 214.813 habitants, Rennes destaca pel fet de tenir una població jove: el nombre de joves de menys de 20 anys dobla el nombre de persones grans.

Davant aquesta realitat i per tal de prevenir el consum excessiu d'alcohol, reduir els moments de risc i recuperar la tranquil·litat al carrer, l'Ajuntament de Rennes va engegar, l'any 2008, el dispositiu de prevenció anomenat "Noz'Ambule", que opera directament sobre el terreny el dijous i el divendres a la nit i que forma part d'un conjunt de mesures entre les quals també s'inclou una àmplia oferta d'oci nocturn alternatiu i saludable per al jovent.

Un dels aspectes importants de l'èxit d'aquest dispositiu és que són els mateixos joves els qui surten a trobar altres joves per tal d'informar-los i sensibilitzar-los sobre els riscos que comporta el consum excessiu d'alcohol. A aquest efecte, l'Ajuntament compta amb el suport de la Mútua d'Estudiants (LMDE), escollida per la seva implicació pel que fa a la prevenció de la salut. La Mútua d'Estudiants posa al servei del

(continua a la pàg. 2)

editorial

Prop de 1.000 persones representants de 68 ciutats educadores de 14 països i de la societat civil mexicana van participar en l'XI Congrés Internacional de Ciutats Educadores, celebrat del 22 al 24 d'abril a Guadalajara (Mèxic). És el segon congrés que organitza una ciutat llatinoamericana, el qual comptà amb una participació important de ciutats de la regió.

Amb el tema **"Esport, polítiques públiques i ciutadania. Reptes d'una ciutat educadora"**, aquest congrés va esdevenir una oportunitat per a reflexionar sobre la importància del foment de l'activitat física i de l'esport per a tothom, amb beneficis no solament per a la salut, sinó també com a via d'inclusió i cohesió social, de participació ciutadana i d'educació en valors.

Al llarg de tres dies, els congressistes tingueren l'oportunitat d'assistir a conferències i taules rodones, de presentar les seves experiències i de conèixer les d'altres ciutats per mitjà dels estands, els pòsters i els múltiples tallers paral·lels organitzats al voltant de quatre eixos temàtics: Esport, salut, lleure i medi ambient; Esport, inclusió social i participació ciutadana; Esport, polítiques públiques i espai urbà, i Esport, cultura de pau i educació en valors.

(continua a la pàg. 3)

Noz'Ambule, una proposta per a prevenir riscos a la ciutat de Rennes

projecte un equip integrat per un coordinador i sis estudiants, formats especialment en estratègies d'apropament entre iguals i també en primers auxilis.

El dijous i el divendres, d'octubre a juny, els estudiants "noz'ambules" recorren primerament les portes dels instituts i les universitats (de 5 a 7 de la tarda) i, en acabat, els carrers i els parcs del centre de la ciutat (de les 8 del

Ulleres que simulen els efectes de l'alcohol

vespre a les 11 de la nit), i dialoguen amb els seus iguals sobre els riscos del consum excessiu d'alcohol. Per a ajudar a prendre'n consciència, distribueixen tests d'alcoholèmia i fullets informatius i els conviden a caminar amb unes ulleres que simulen els efectes produïts pel consum d'alcohol. A més, els ofereixen informació sobre els serveis de salut, l'oferta d'oci nocturn cultural i esportiu i la vida associativa de la ciutat.

A partir de les 10 del vespre, un equip multidisciplinari format per diferents professionals de la salut pertanyents a l'Associació Nacional de Prevenció d'Alcoholologia i Addictologia (ANPAA) entra en acció. Aquest grup opera fins a les 2 de la matinada el dijous i fins a la 1 el divendres prop d'una camioneta estaciona-

Camioneta de l'equip multidisciplinari

da en un lloc visible en el centre de la ciutat, per tal d'oferir assessorament, reduir els riscos i gestionar les situacions més difícils que es poden presentar en el moment més àlgid de la festa.

Gràcies al desplegament d'aquest dispositiu, s'ha aconseguit informar i assessorar un gran nombre de persones. En els nou mesos d'aplicació durant l'any 2009, es va contactar amb 5.300 joves, havent concertat entrevistes amb 150-200 estudiants per setmana.

Més informació de l'experiència a www.edcities.org

Distribució de tests d'alcoholèmia

presenta: Ajuntament de Rennes,
Direcció de la Vida Associativa de la Juventut

contacte: Sr. Yvan Dromer
e-mail: ydromer@ville-rennes.fr

xarxes de ciutats

★ Katowice, nova seu de la Delegació Centreuropea

En el transcurs de l'Assemblea General celebrada en el marc del Congrés de Guadalajara, es va aprovar la incorporació de Katowice al Comitè Executiu de l'AICE. La ciutat polonesa ha acceptat, a proposta del comitè, ser la seu de la Delegació Centreuropea de l'associació, prenent així el relleu de Budapest.

★ Assemblea General de la Xarxa Francesa

Grenoble acollirà els dies 2 i 3 de juliol l'Assemblea General de la Xarxa Francesa. En aquesta trobada s'analitzaran els treballs de la xarxa i el futur dels projectes educatius locals (PEL). Així mateix, el sociòleg francès Camille Peugny farà una conferència i els participants tindran l'oportunitat de compartir experiències educadores.

★ Xarxes temàtiques de la Xarxa Estatal de Ciutats Educatives (RECE)

Diverses xarxes temàtiques donen continuïtat a les trobades estatals que se celebren cada dos anys, la propera a Alcalá de Guadaíra l'any 2011. Actualment, hi ha sis xarxes en funcionament: Educació, cultura de pau i construcció democràtica; Participació i capacitació cívica de la infància i l'adolescència; Ciutat, educació i valors patrimonials; L'abandó escolar en

l'escolarització obligatòria; Educació per a la sostenibilitat, i Retorn a la formació i la formació professional al municipi.

★ II Trobada de la Xarxa Àsia-Pacífic

El 25 d'octubre tindrà lloc a Gusan la II Trobada de la Xarxa Àsia-Pacífic a la qual seran invitades les ciutats que formen la xarxa i altres ciutats de la regió. La trobada serà una oportunitat per a acordar el pla d'acció i per a fer conèixer l'associació en el continent asiàtic.

Més informació a www.edcities.org

entrevista

Vitor Lippi

Alcalde de Sorocaba, Brasil

El pla estratègic de Sorocaba té en compte els principis inherents a la Ciutat Educadora i a la Ciutat Saludable. Què aporta a la gestió municipal?

Sorocaba ha buscat dos models internacionals de desenvolupament urbà que, alineats, poguessin ampliar les oportunitats en termes d'una ciutat compromesa amb l'educació, la salut, la qualitat de vida, la democràcia participativa, la inclusió, la justícia social i la sostenibilitat mediambiental. Aquests models són Ciutats Saludables i Ciutats Educadores. Vam veure que tots dos es complementaven i que tenien moltes coses en comú.

Això ens ha permès aplicar polítiques públiques més dirigides, més holístiques, i buscar un nivell més alt d'interdepartamentalitat entre les secretaries, una visió més àmplia de futur, treballant no solament en les conseqüències dels problemes, sinó sobretot en les seves causes.

Hi ha alguna instància de coordinació per a les polítiques públiques de Ciutat Educadora?

La coordinació pertoca a la Secretaria Municipal d'Educació, encara que hi ha un comitè municipal que articula aquesta tasca amb les secretaries i els diversos col·laboradors de l'Ajuntament i amb la societat civil. Aquesta és una prioritat absoluta del govern, amb implicació directa de l'alcalde, perquè entenc que és del tot necessària. És una de les contribucions més importants que podem fer als nostres infants i al futur de la nostra ciutat: transformar tota l'àrea urbana en una ciutat educadora compromesa amb la qualitat de l'educació i amb la formació en valors i ciutadania.

Ens pot explicar alguna bona pràctica que s'estigui desenvolupant a la ciutat?

Un programa important és el Club Nais. L'Ajuntament va llogar un espai, amb tota la infraestructura d'un bon club, on joves que han comès alguna infracció són invitats a participar en una sèrie d'activitats i on se'ls garanteixen més oportunitats de capaciació, de qualificació, culturals, de lleure i esportives, reduint així significativament la reincidència d'aquests joves.

Un altre programa important és "Aprèn-ho tot" (Sabe Tudo), d'inclusió social i digital, que es desenvolupa en edificis amb un disseny diferenciat on s'ofereixen cursos d'informàtica i ciutadania gratuïts i de qualitat, amb què els joves amplien les oportunitats de trobar feina. D'altra banda, estem interconnectant la ciutat a través de les ciclovies, que a dia d'avui ja sumen 65 km i connecten el 60% de la ciutat, i volem arribar a 100 km a mitjà termini. Aquest projecte ha permès al poder públic revitalitzar els espais, principalment els marges del riu Sorocaba.

En el foment de la lectura, cal destacar el programa "Vaivé" (Vai e vem) mitjançant el qual l'Ajuntament presta llibres de manera gratuïta a la població. Hem observat que el 90% de les persones tornen el llibre que s'han endut i, a més, en porten d'altres que no fan servir. Amb això el patrimoni ha anat creixent i l'Ajuntament crearà un sistema mòbil que donarà servei a diferents barris.

Ens pot explicar alguna experiència d'èxit de participació ciutadana?

Hem desenvolupat dos programes que treballen la qüestió del pressupost participatiu. En els "Plenaris ciutadans - pressupost al barri", l'alcalde i tots els secretaris es troben amb la població en reunions que es fan en

editorial

Alhora, els participants van poder visitar diferents experiències educadores de la ciutat, com ara un *crucero deportivo* (activitats esportives que es realitzen en l'encreuament de dos carrers, d'aquí el nom de *crucero*) i la Via RecreActiva, iniciatives ambdues que tenen per objectiu recuperar l'espai públic i acostar l'activitat física i l'esport als habitants de la ciutat. Els participants també van recórrer l'exposició "Ciutats educadores: accions locals, valors globals", en la qual set municipis il·lustren, mitjançant experiències, valors de la Carta de Ciutats Educadores.

En la sessió de cloenda es presentà la Declaració final (www.edcities.org), per mitjà de la qual les ciutats educadores es comprometen a democratitzar la pràctica esportiva, considerant aquesta com un dret ciutadà que contribueix a construir ciutadania i a millorar la qualitat de vida. La trobada acabà amb el pas del testimoni a Changwon (República de Corea), ciutat que organitzarà el XII Congrés de l'AIICE, previst per al 2012 amb el lema "Medi ambient verd, educació creativa".

Secretariat de l'AIICE

c/ Avinyó 15, 4ª planta
08002 Barcelona
Tel. + 34 93 342 77 20
Fax. +34 93 342 77 29
E-mail: bidce@bcn.cat

els diversos barris de la ciutat. Escoltem directament les seves reivindicacions [...] i justifiquem per què algunes sol·licituds no podran ser ateses, perquè no són una prioritat o perquè hi ha altres barris amb necessitats més urgents. I aconseguim donar respostes immediates, sempre d'una manera franca i sincera. D'altra banda, el programa "L'alcalde al barri" s'adreça als habitants de les àrees més necessitades.

Aquest compromís garanteix al ciutadà l'oportunitat de definir més del 50% de la capacitat d'inversió de l'Ajuntament, és a dir, més del 5% del pressupost total. A més, aquests dos programes tenen continuïtat amb "L'alcalde torna al barri", programa amb el qual presentem a la població el resultat de la feina feta.

Per a més informació: www.edcities.org

experiència

“Biblioteques de tothom, biblioteques per a tothom”, una aposta de la ciutat de Gènova

L'any 2008 l'Ajuntament de Gènova, ciutat del nord d'Itàlia que té 610.307 habitants, va signar un protocol d'entesa amb el Ministeri de Béns i Activitats Culturals per a la promoció de l'accés de les persones discapacitades al patrimoni cultural. Aquest acord va donar lloc, el 2009, a un protocol ciutadà i a la construcció d'una xarxa integrada per agents, institucions culturals i associacions de persones amb discapacitat.

En aquest marc es crea el projecte “Cultura més enllà dels límits”, amb la intenció de coordinar les iniciatives existents -algunes ja en marxa des dels anys noranta- i de promoure la reducció de les barreres arquitectòniques, la formació del personal i les bones pràctiques d'accés de les persones amb discapacitat als diferents actes i serveis culturals. Una d'aquestes bones pràctiques ja consolidada és “Biblioteques de

Llibres adaptats a diferents necessitats

tothom, biblioteques per a tothom”. Engadada l'any 1996 a la biblioteca municipal Berio, actualment s'estén a 4 biblioteques més de la xarxa de biblioteques urbanes.

Entre els serveis i les activitats que ofereixen les biblioteques per a les persones amb dificultats auditives, hi trobem visites guiades a les biblioteques, cursos d'alfabetització informàtica i Internet, l'ús del catàleg, i també exposicions, conferències i tallers de poesia en llenguatge de signes.

Per a les persones amb discapacitat visual, es disposa de programes de subtitulació de la veu i l'oferta abasta des de publicacions en braille, llibres en lletra gran i audiollibres fins a cursos de recitació i trobades temàtiques sobre braille. S'han establert acords amb associacions de donants de veu, amb l'objectiu d'enregistrar en àudio aquells llibres que sol·liciten els usuaris i que no troben en el catàleg. Aquests llibres són, d'altra banda, un recurs per a les persones amb dislèxia, les quals també disposen de textos amb una tipografia especial, a més dels cursos sobre dislèxia oferts al professorat i a les famílies.

Des de fa alguns anys, hi ha un servei per a les escoles i les famílies de promoció de la lectura

“Amb la voluntat d'afavorir la igualtat d'oportunitats, les biblioteques de Gènova ofereixen diferents serveis i propostes que faciliten l'accés a la cultura de les persones amb discapacitat auditiva o visual.”

Taller de poesia en llenguatge de signes © Pietro Bagnara

entre els nens i joves discapacitats. Aquesta iniciativa, coneguda com a “Llibres especials per a nens especials”, ha esdevingut un recurs de referència.

Per a poder oferir tots aquests serveis, es presta una atenció especial a la formació permanent del personal de les biblioteques, el qual rep cursos de sensibilització sobre diferents aspectes relacionats amb la discapacitat i d'interpretació del llenguatge de signes.

Gràcies a aquesta iniciativa, que compta amb el suport de la societat civil, hi ha hagut un increment de l'assistència a les biblioteques per part de les persones amb discapacitat visual o auditiva. La voluntat ara és estendre aquesta iniciativa a altres biblioteques i configurar d'aquesta manera un servei en xarxa que arribi a un públic més ampli.

presenta: Ajuntament de Gènova,

Departament de Cultura i Innovació, Sector Biblioteques

contacte: Sra. Federica Vinelli

e-mail: fvinelli@comune.genova.it

saps que...

★ El Monogràfic “**Ciutat, Esport i Educació**”, publicat amb motiu de l'XI Congrés de l'AICE, es troba disponible en línia (www.edcities.org)

★ Del 15 al 30 de juny, Dakar (Senegal) ha acollit l'exposició “**Ciutats educadores: accions locals, valors globals**”, amb què s'ha conclòs la fase pilot de la mostra finançada per l'Agència Espanyola de Cooperació Internacional per al Desenvolupament. En aquest marc, s'han dut a terme activitats de formació i una reunió amb ciutats de la regió.

★ Del 20 al 22 de juliol es farà a Chacao (Veneçuela) una nova sessió del seminari de formació “**Ciutat educadora i governança local**”, i també s'organitzarà una reunió divulgativa amb ciutats de l'àrea metropolitana de Caracas.

★ El termini per a remetre experiències per al Tema d'Actualitat “**La Cultura com a factor de desenvolupament**” és el 24 de setembre.

les veus de les ciutats

1. Amb motiu del Dia Mundial contra la Sida, Lomé (Togo) celebra la **Marató de l'Esperança**. A més de la cursa pels principals carrers de la ciutat, s'organitzen jocs i activitats amb què es vol sensibilitzar la població sobre les mesures de prevenció de les malalties de transmissió sexual, com també sobre la importància d'una detecció precoç. Aquesta iniciativa compta amb la col·laboració d'artistes i mitjans de comunicació locals.

2. Reus promou la integració del jovent de procedència estrangera nouvingut a través del programa **La ciutat on visc**, centrat en un taller de coneixement de l'entorn i d'adquisició de competències lingüístiques que consisteix en la realització d'un vídeo en el qual aquests joves descriuen llocs rellevants de la ciutat.

3. El **Banc del Temps** de Cascais (Portugal) constitueix una plataforma d'intercanvi de sabers, interajuda i diàleg, en els àmbits educatiu i social, entre professionals, institucions i col·lectius implicats. Els membres d'aquesta plataforma ofereixen i reben serveis de manera individual o en grup.